

Oglas, pripremlana iđ.
tiskaju i računaju se na temelju
običnog cjenika ili po dogovoru.

Novci za predbranjbu, oglase itd.
delju se na putničkom ili polož
nim post. stanicama u Beču
na administrativnu listu u Puli.

Kod naravnih valja: točno oz
nači ime; prezime i nazivku
pošte predbrnjaka.

Tko list na vrijeme ne primi,
neki to javi upraviteljstvu u
otvorenom pismu, za koji se
ne plaća poština; ako se iz
vana napiše „Reklamacija“.

Cekovnog računa br. 247849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male tvrđave, a nestoga sve pokvarili“. Narodna poslovnica.

Odgovorni urednik i izdavač Josip Hain. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drugi u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu. (Via Chiozza 8).

U Lovranu neće da znaju hrvatski!

Iz Lovrana pišu nam 10. o. m. pod naslovom: „Na občini u Lovranu nerazumiju hrvatski“. Kliko slijedi:

Mi podpisani bili smo prošle nedjelje na glavarstvu naše občine radi nekogih posala, u kojih bi nam občina morala biti na ruku, a da mi občinari ne trpimo kojekakve štete.

Nasla molba, nebiša, uslišano, jer smo čestili domaći slavonim občinari, ni pošto kojekakvi narodni odpadnici, koji se nalaze na občini, a koji su se amo Bog zna odukpa dotepli.

Naš načelnik Ferdinando Persich (kako vidite po imenu od stare rimske obitelji) ponio se je napram nama baš po talijansku.

Mi smo ga uljedno nagovorili u našem hrvatskom materinskom nam jeziku, a on nam je osorno odgovorio:

„Non capisco“ (ne razumjem) i nije htio s nama hrvatski govoriti. Ostavili smo začadjeni i jedni občini, pomolivši se za „lep zdravlje g. podestata“.

Razmišljali smo za tim, kako i oda kada je ta promjena nu občini, kojom upravljaju doduše noropečeni talijanasi, ali je ipak po ogromnoj većini občinara hrvatska.

Do sada se je uvjek na glavarstvu naše občine hrvatski govorilo, dapače i na sjednicah občinskoga zastupstva, jer drugega se nebi gospoda zastupnici mogli ni razumeti — a u nedjelju je naš „Magnifico“ najednom zaboravio hrvatski!

Za nas obične i skromne ljudi ni pol jadu, ali što će na to ona gospoda „koniseri“, koji znaju talijanski, koliko i naš podplat. Vidi se, da je počelo i kod nas zaudarati po veprištu.

PODLISTAK.

Iz dnevnika jedne talijanske učiteljice.

(Prov.)

Duhovska razmatranja.

(Konae.)

7. Dan. Pročitao sadržaj bilježaka prošlih šest dana, te opazil, da svemu tomu ne bi imala ništa oduzeti, već mnogo dodati da obidim stranku, kojoj sam i ja pripadnica. Da, jer i ja sam Talijanka i čitam do svog roda i jezika, al krije činim ovom narodu, kome sam evo učiteljica.

8. Dan. Danas se mučili u školi da dokazuju djeci, kako je nečovječno, rušiti plicam gnezda, oduzimati jaja i mlade i kako takva djeca, koja to čine, pokazuju da imaju zločestosu srca. Moradoli prestali, jer se sjetili, da sam i ja jedno takovo zločestosu dieće, koje otadjuju ili oduzimaju, ne plice, već djecu njegovom domu, rodu i jeziku, te kako će možda i koji od mojih gojenaca, ne samo postati odmetnik i izdajica svog roda i jezika, nego i lopov, jer je bolji i nikakov uzgoj, nego uzgoj, koji otvara vrata na stranputice. — Kako li bi ova djeca mogla primiti dobrobit nauka i ugreta za život od učiteljice, koja

Nam je vrlo žao, što je naš prijazni g. podestat na jednom izgubio onaj dragocjen dar božji, kojim se svaki isto naobraženi čovjek dići i ponosi — naime dar hrvatskog govora.

U prosjeljenom svetu drži se običito svaki čovjek za čast ako znade više jezika, a naš načelnik se nasuprotni stidi, što znade hrvatski, i neće da hrvatski govoriti. On se žalstia, nedrži one poznate rečenice, koje se drži svaki pametan čovjek, da koliko jezikova govoriti, za toliko osoba vredniji. Na čast bilo njemu i njegovim podrepnicima ili poprdilom.

Znatiželjni smo, što će njegovi svjetnici i zastupnici, kojim je talijanski jezik poznat koliko i knezki. Oni će morati zapustiti naš slavni Lovran i uputiti se na koje talijansko sveučilište, da se tamo nauče govoriti „sotokšano“. Kad se vrati u domovinu puni znanja i talijanskog patriotismu, onda će bili zreli naša občina za gladnu mojku Italiju.

Ali metnimo šalu na stran, pak zahtijemo našu slavno vlastajuću gospodu jasno i glasno: po kojem pravu, i kojim zakonom postupaju oni tako proti nam, neodvjetnim i poštenim občinaram, koji vršimo točno i revno sve dužnosti, koje nam nalaže zakon. Ako tako vremo sve dužnosti, zar da nećemo imati ni to pravo, da se u vlasništvo našoj občini ne možemo pogovoriti s našimi poglavaru u našem materinskom jeziku, jeziku, kojim se služi bar 95. po sto svih občinara?

Ne, gospodo slavno, to neide, to nije praveno.

U ostalom znaje, da je svaka sila do vremena, i da je vreme nojboji lječnik, koji će znati izlječiti i vašu kužnu talijansku bolest.

Mi se, vašemu nasilju nećemo mirne duše pokoriti, jer nismo ni plasiviće ni kukavice, jer teče po naših žilah čista hrana.

bi im mogla govoriti iz sreća u njihovom materinskom jeziku? Kliko dragocjeno vrieme ja izgubim, da im najnedostavljene stvari razjasnim, da u čitanju, pisanju i računanju, napreduju; a odgoj, odgoj?! — Kao da opet čujem riječi, kojima me naši vodje amo odpravile: „Učite djecu toliko i tako, kako bi samo talijanskičutila, talijanski govorila i da pomognete pripraviti dio za sjeđinjenje s majkom domovinom, koja u nedalekoj budućnosti, ko što znate, mora da bude“.

Čudno, onda me te riječi oduzevše, a danas me tiste; jer uvidjam, da radim proti božjem i naravnom zakonu, jer svaka prica svojim glasom pjeva, svaka zvezda svojim svjetлом svjetli.

Rad moj je proti Bogu i naravi, a

tko radi tako, milosti božje ne zaslužuje,

nego božje.....!

9. Dan. Danas mi se jedna srodmija djevojčica u strašnoj talijansnosti, da ju jedva nekako razumje, pritužila, da joj je Vitoria (učenica višeg odjela i klerka jednog mjestnog tobož Talijana) izbjegala ružna imena i svakaku joj sa izrugavala. Tužba bila je pred čelom razredom, pa je i osudila taj moralna slediti.

Iza opomene je sledila i kazna. Vitoria

hrvatska krv, koje su naši otci i djedovi proljeli na otroke za vjeru i dinastiju i koja je našoj monarhiji dopomogla, do najsjajnijih pobjeda.

Ako neznam ili nećete da znate što je vruća hrvatska krv, pitajte one vaše privandrone prijatelje iz Italije, pak će vam oni kazati, da je hrvatski junak uvjek kadur pred sobom gonili čelu onakvih gladijusa dotepluha.

Kao Hrvati i kao Slaveni prosjedujemo najodludnije proti vašem nezakonitom i nepoštenom postupanju s nama; koji smo bar toliko vredni, občinari i državljani, koliko i vi ili vaše podrepnice.

Vi se varate ljuto ako mislite, da ćete od naše krasne Liburnije stvoriti talijansku rivieru, po kojoj bi se imali jednom siri i šopiriti podanici talijanska kralja.

Ovo je zemlja od davnine naša

i ja si njemu, koji bi košao napastovati

ovaj posteni naš narod i mutili ga za

gladnu Italiju.

Mi se nebojimo ni diplomatskih sple

taka glasovitog Villaria, ni pjesničkog bu

laženja slavnog Imbrani-a, jer imamo

čile i zdrave pesti, a da odbijemo svaku

navalnu polipeknog i nezasinog dušmana.

Vas, zavedeno i zaslijepljene prodance

i poprdile žalimo duboko, što ste se od

rekti sladkog materinjeg mlijeka i zvučnog

svog jezika jedino u tu svrhu, da zadovoljite onim, koji neimaju za vas nikada

prijaznije riječi, koji vas ruže i grde kad su

sami i kojim vi složite i robujete kano

nema životinja.

Medju sobom govorite hrvatski; tim

jezikom govorite izključivo u vaših obiteljih; toj jezik nazivljete sami hrvatskim, ali Hrvati nećete da budete — jer vam

je brane talijanski gladiuti i dotepluli,

koji bi po Lovranu bježali gladi i bos, da ih nehrani i neobuva naša žuljevitna

kamenska ruka.

moralna je iz obuke ostati u školi i na

pisati 10 puta ove riječi: „Ne čini drugome, što tebi ne bi bilo draga, da ti drugi učini“. Čim zadah zadatak, pomislih, da se te riječi i mene tiču.

Za mene je bilo težko, nesnosno, kad

bi saznao, da je netko došao u moje

rođeno mjesto, da pod krinkom obuke od-

naroduje moje rođake i mješane. Oh,

što ne bi učinila, da takvom zlotoru

usušitim rad, da mu izbrojim imena (rad

česa kaznih V.) a ja evo mirno do sad

radih, što ne bi dozvolila, da drugi meni

radi. Ja svakako mislim, da kaznih pra-

vedno Vitoriju, a mene i one, koji rade

ko i ja, mora kazniti pravedni Bog!

10. Dan. Pisah rodjaku nadom;

da me uđes, da me uputi, al on bi samo

radio, da ja i nadalje u ovakvom položaju

radiam. Veli: „Šati, za Boga šuti, svoje

misli nikomu ne kazuj, jer da se razsire,

ti mjesto izgubiš, tebi bi otjeralo ko iz-

dajšeu, a budeš li se držala, ja bi im

pravo dao. Ti si zaboravila, da moraš

radišlo složno s drugima! Moraš misliti, da

niesi li sama, što se jeziku tiše, u takvom

položaju; moraš znati, da je tako tebi još

povoljni talijanskog učiteljstva u Istri; al-

svi moramo trpjeli i raditi složno, jer se

Izlaži svakog četvrtka o

pođne.

Nelikani dopisi se ne vraćaju

epodpisima ne tiskaju, a

nefrankirani ne primaže.

Predplatnički poštarnici stoji:

10 K. u obč. } na godinu

5 K. za seljake } ili K. 5—, odn. K. 250 na

već godine.

Izvan carevine više poštarnica

Plaća i utužba se u Puli.

Po jednog broja stoji to h. zao-

stali 29 h. koli u Puli, toli

izvan iste.

Uredništvo i uprava malazi se

u Tiskari J. Krmpotić i dr.

(Via Sissano), kamo neka se

naslovujuju sva pisma i pred-

plate.

Po jednog broja stoji to h. zao-

stali 29 h. koli u Puli, toli

izvan iste.

Vi trubite, da ste Istrnjaci jer vam

čak zapovedaju vaši gončini i vaši gos-

podari, koji se medju tim smiju izpod brka.

I ovi kažu vam u brk, da su „Istriani“

ali neće nikada kazati da su Hrvati, već

vazdušna, da su Talijani. A Bog i duša, ako

vi su oni: Peršići, Letići, Jeletići, Cupari,

Grosmani, Velčići i Valčići — Talijani,

nemožemo biti niši mi: Turčići, Kožulji,

Korčići, Kružići, Kršanci itd. drogo nego

Hrvati.

Mi smo po krvi i jeziku Hrvati, a

oni su po krivom odgoju i po ludih sa-

njarijah — narodni odpadnici!

(Slijede podpisi.)

Zidovi i slobodni zidari uzgojitelji talijanskoga svećenstva u našem Primorju!

Nazovni-katolički listovi Primorja javljaju radostno, da je zlosrelno talijansko društvo „Lega Nazionale“ raspisalo i ove godine stipendije za one mladiće, koji se kune posvetiti svećeničkom zvanju.

Kako je običito poznato, vod-

društvo „Lega“ glavnu riječ zidovi i slobodni zidari, kojim ne samo da je deveta brigra naša sv. crkva i njezino svećenstvo, već su dapače i katol. crkvi i svećenstvu ljuditi protivnici i neprijatelji.

Što dakle vodi te protivnike naše crkve i katol. svećenstva kod tog da razpisuju i dicle stipendije mladićem, koji žele postati katol. svećenici? Je li ih možda pri tom vodi ljubav do katol. svećenstva. Ni pošto!

Oni mrze iz dna duše i katol. crkvu i njezino svećenstvo; oni inače snaju i ruju tojno i jvno i proti crkvi i proti svećenstvu, ali njim dolazi dobro ovo talijansko svećenstvo, koje provadja kod nas

približuje čas, kad će naš rad biti ovjenčan i učiteljstvo Istre biće zdržano u većikom „Savezu talijanskog učiteljstva“ („Grande Federazione dei maestri italiani“).

Ostavi dake svoje misli i radi u smjeru naznaceno uzračno i bit ćemo skoro sretni, jer ćemo si bili svesni, da smo mi najveće doprineli, da se Istra rieši veriga, koju je još sad sapinju. — Ti znaš onu basnu o „Crvi i larvi“. Veliki lar nije mogao svaliti stabla izrasla pred počinom, k sitni crv istrajnim svojim radom svalio ga. — Da, rad naš na oko nezzatan, ali gdje je ustrajnosti mara mnogo postigne.

Ćudna li lista! Grozi mi se i opet sokoli, ali nit se grožnje bojim, niti me već te riječi osokolii neće. — Odlučih trpjeli i ostali na mjestu do konca školske godine, a onda il tražiti mjesto gdje mogu mirne savještje učiteljevati, ili — tko hoće i može, rada nadje.

Moja rodjakinja našla je prošle godine u jednom kupeu note i vjem neke bilješke i sadržaj ovog dnevnika. Imena, vlastnice i mjesta, otkud je ona, između bilježaka nje. Rodjakinja izruči sve mjeni. Duhovski blagdani sjetili me sadržaju ovih redaka, koje evo pretolici u hrvatski jezik.

Istranca.

Penos Rukavčana. Pod tim naslovom citamo u "Rieckom "N. Lata" sljedeća vest: G. Josip Mandić iz Rukavca prikazao je dne 2. o. m. prvu sv. misu u Trstu, bratulac njegov Ivan Mandić dne 6. o. m. na Trstu. Pred kakovitom imjescu pozdravili su Rukavčani prva vojađa mladi doktora, naime dr. prava g. Brzica i dr. Mecničić, gosp. Grigorijan. Time se čestili Rukavčani po moći i imaju pravo, jer je to velika rjeđost za ovako malo mjesto.

Nova ljekarna u Lovranu. U službenom listu primorske vlaste otvoren je najčešći za novu ljekarnu, koja se ima otvoriti u Lovranu.

Molitelji za tu ljekarnu valja da dozna svoju dobu, austrijsko podaniciće, na kojem su avencijali u Austriji stručne nauke; dosadašnje djelovanje u javnih ljekarni; znajte zemaljskih junaka i dobar o posjet potrebiti glavice. Molbe valja naložiti na c. k. katarsko poglavarstvo u Vrbskom u roku od 4 ćeđa.

Ovo će biti do mala treća ljekarna u našoj Liburniji; jedna je naime u Vrbskom, druga u Opatiji a treća dolazi u Lovran. Prve dve jesu vlastništvo istarskih Talijana pak smo znatiželjni, hoće li im vlasta i treću podieli.

Koparski kotar:

Sa buzetskog kraza pišu nam 12. o. m. Javljamo Vama se ponešto kasno, ali dižimo, da je bolje i kasno, nego li nikada.

Prošloga mjeseca i to 21. jula prijelje je naš Kras katarski poglavar, namjestnički savjetnik g. Adolf Schaffenauer pl. Neys. Došao je vikom na Počekaj, a odale kneuje je put našeg Bresta, gdje ga je naroč dočekao gruvanjem mužara. Na kuću vijale se trobojnici i carske zastave. Dočekao ga je tuj mjestni župan i župne upravitelj g. Zorko Klun, koji je g. gosta pozdravio u ime puka. Tu je g. savjetnik pregleđao crkvu, pak cestu, koja vodi iz Istre u Kranjsku preko Bresta, Dana, Vodicah itd. i koja se nalazi u vrlo lošem stanju. Morao se je tuj i sam osvidetčiti kako su opravdane pritužbe mnogobrojno podnešene proti našem cestovnom odboru, napsuse proti njegovom predsjedniku dr. Sandrinu,

Iz Bresta krenuo je g. savjetnik put Dana, gdje je ostao i morao ostati presećen, jer ga dočekao pod slavolukom i sa zastavama župani iz Trstenika, Klenovčaka, Podgorja, Jelovice itd. a uz njih mnoštvo puka.

Pod slavolukom pozdravio jo gosp. savjetnika občinski savjetnik i župan Šela Dane g. Mate Sanković naziv mu dobrodošlicu u ime zapušteno Čićarije, napose u ime svog sela, koje je obkoljeno golini i kašenitimi glavicama.

Nakon pregledanja crkve, koja se sada popravlja, bio je kod župana Sankovića objed, komu prisustvovalo osim g. gosta gg. svećenici Dolzan, župnik iz Vodice te Klun iz Bresta te domaći pravci. Za objeda zahvalio se je g. savjetnik narodu za doček, a domaćima za pozdrav te mu odvrati nazdravicom. Ovaj se zahvali u ime svoje i u ime svoga puka te mu preporuči ovaj dobar ali silno zanemareni narod.

U 4 sata posle podne krenu g. savjetnik iz Dana preko Jelovica na kolodvor u Podgorje, da putem pregleda kraj, kojim bi se imalo graditi novu cestu, koja bi imala vezati cestu Jurdani-Podgorje-Dolina Trst. Pratio ga je g. Sanković te vidjenju osobe iz Podgorje i Jelovica.

Tekao nam je bilo priobčiti gornji dopis, jer nepoznimo, kako je mogeo onaj u istom dobit narod paliti mužare, dizati slavoluke, vijati zastave i gostilji činovnika, koji nije nikada ništa koristna učinio za one zapuštene krajeve. Vjerujemo g. dopisniku, da je morao ostati g. Schaffenauer vrlo prezenčan radi onako sjajnog dočeka i da je sâm sebe zapitao: zašto me ovaj ubogi narod časti i slavi? Naši dovi "Szegedvar", "Leopard" i "Aspern";

pravci na buzetskom Krasu kao da ne znaaju, što i tko je g. Schaffenauer, kao da nisu nikada o njemu ništa čuli ni čitali? Zaista se je morao g. pl. Neys onim našim dobrijom izpod hrka smijati. Op. (red.)

Lošinjski kotar:

Iz Krka nam pišu, da je, lamo preminuo bivši odvjetnik dr. Boltmarčić nakon podudale bolesti u lipi starosti. Za vlaste pokojnog namjestnika barunite De Prelja to je od g. 1883. bijaše izabran sa isto pokojnim, gorko uspomene Elluschegom u izvanjskih občinaških lošinjskih političkih kotara na istarski sabor. Oru dvojicu — ljudi naših narodnih protivnika — opisao je rečeni namjestnik u Beču kao umjerene Hrvate. Stariji naši čitatelji će se valjda sjećati, kako je g. g. Elluscheg dao provesti one izbore na kvarnarskih otocih. Tako je primjerice njegov komesar Tiberio Sforza dao obnoviti do tri puta izbor fiducijsku u Vrbniku, jer da hrvatski fiducijski nisu dobili absolutne većine svih upisanih birača. Istotako nezakonito i nepravilno postupalo se i u drugih občinaških onoga izborničliva.

Sada su obojica tako odabranih za-stupnika pred licem Štefana, koji neka im bude milostiv.

Kako to? Pišu nam iz Martinšćice na otoku Cresu: Teko je opisali goleme jude, pod kojima skapava naš bledni narod, nešto radi nestale zemaljskih proizvoda, a najviše pako radi nemilog tlačenja protivnih namjenskih oblasti; težko ih je opisati, a ovi teže orječati, kao što ih orječamo mi. Nego u ovo najnovije vrijeme kada da je naš narod ulazio svoju nadu u nokolice dječaka — prvih iz ovih krajeva — koji će u svoje vrijeme odlučno braniti njegovu pravu i neustrasivo ustajati proti svakomu, koji bude htio, da pogazi ta svela prava. Ovo dobro razumiju neprijateljake nam oblasti, jer naziru u ovo par dječaka svoje buduće neprijatelje. Zato nastoje, da naš bledni narod liše i ove njegove hâđe; i to tim, što njegovim djećima ne samo da odbijaju molbe za podršku, na koju imaju podpuno pravo, već povraćaju iste uz neumjeste opazke, koje se drugče ne dadu tumačiti, već kao očite demonstracije. Evo kako:

Mjeseca marca o. g. podastrije "Slavnoj Junti" molbu za novčanu podršku dva naša dječaka: jedan, koji polazi učiteljstvo u Arbanasima, drugi, koji polazi isto u Kopru i k tomu još trojicom drugih hrvatskih pitomaca na istom učiteljstvu. Molbenice jednoga od naših dječaka bila je k tomu popravljena prepričkom: gosp. načelniku u Cresu. Slavna Junta pak nije valjda htjela uvažiti preporuke rečenog gospodina, nego je povratila neuslušane molbenice svoj polorici molitelja sa opazkom: "Si restituisceris in supplica per manucanza di fondi all' uopo". Onomu pak, koji polazi učiteljstvo u Arbanasima podbrisala je dečelim mōđrim potezom slijedeće riječi u molbenici: "frequenter I' Istituto magistrale cronto in Borgo Erizzo".

Hrvatskim se djećima povraćaju molbenice sa opazkom, da slavna Junta oskuđeva sredstvima, dok su se pitomcima talijanskog odjela na učiteljstvu u Kopru ne samo uvažile molbe i dodelile maste podpore, nego su nekoj dapače i osobno posli u Poreč, te dobiti jos k tomu lipih svotica. Dok znamo, da smo mi isto tako pripadnici Istre, kao i oni te da nas narod podnema jednake terete — pače i veće — pilamo slavni zemaljski odbor: "Kako to?"

Trst.

Dolazak carskog brodovlja u Trst. U petak dne 14. o. m. usidrila se pred trčanskim lukom takozvana ljetna eskadra, sastojeća od triju odjela: prvi odio sачinjavaju najveći brodovi, kaz: admiralski brod "Habsburg" te brodovi "Arap" i "Wien"; drugi odio sачinjavaju manji brodovi "Szegedvar", "Leopard" i "Aspern";

treti odio brodovi "Tiger", "Magnet" i "Meteor". Osim ovih brodova vojne mornarice imade i 15 torpednjaka. Ovo brodovlje nalazi se pod zapovjedničtvom kontreadmirala g. Kneislera pl. Maixdorf. Ukrcaje je na tomu brodovlju ukupno 3403 osobe. Brodovlje carske mornarice dolazi svake godine prigodom, carevog imenadan u Trst, nu u ovlikom broju neštećemo se, da bi bilo već odatna u onoj luci. Taj neobično mnogobrojni posjet brodovlje tumači se na različite načine. Jedni kažu, da je to čitava jedna eskadra i to takozvana ljetna eskadra sa stotinu od triju odjela sa odnosnim brojem torpednjaka. Take eskadre da se obično neće piju, već da kreću zajednički u jedan ili drugi pomorski grad, uz domaću obalu.

Drugi nasprot tvrde, da se je ljetos poslalo u Trst hotomice velik broj carskih brodova, momčadi i častnika, da njihova prisutnost povodom redjendana, cara i kralja Franu Josipa nadoknadi nekadašnje oduševljenje i sjaj, kojim se je običavalo slaviti tu svakogodišnju svečanost.

Jos pred 10—15 godinama slavilo se naime u Trstu i okolicu pravdečerje i rođendan našega vladara, vrlo svečanim načinom, dočim se sada slavi vrlo skromno, tako reku samo službeno, pak je valjalo vladajućim krugovom u Trstu podpore za proslavlju izvana. Ti krugovi ubijali su kroz godine malo po malu, u gradu i okolicu, pravo austrijsko rodoljublje i danas se neufa najodusvijeni državljanin javno pokazati svoga čuvstva, odanosti, ljubavi i fojalnosti, jer nemaluzi u rečenim krugovim ni podpore ni zaštite, dočim je od protudinstičke vladajuće klike za to izmješivan, gđeđi i preziran.

Zidov — dobrotvor "Lege Nazionale". Trčanski talijanski listovi izvješćuju da je poznati židovski dobrotvor David Besso podario svetu od 500 kruna kad podprcu onim talijanskim mladićem iz Primorja, koji se posvetuje učiteljstvu i koji polaze talijansku učiteljsku školu u Roveretu. Ovo nam je novi dokaz kako podupira židovi i slobodni zidari putem društva "Lege Nazionale" talijansko svećenstvo i učiteljstvo u našim južnijim stranama. Pa zar daju te podpore iz ljubavi do katol. svećenstva i učiteljstva?

Politika u crkvi. Ovih dana donela je trčanska "Edinstvo" pod gornjim nasmovom slijedeću zanimivu vest: "Našeno stanoviste sadanje ere u trčanskom biskupskom ordinarijatu jest navodno to, da crkva i njezini organi imaju izbjegavati sve, što nas sjeća na narodne i političke bojevo u smislu odredaba blagopokojnoga pape Lava XIII. Medjutim što vidimo? Iz trčanskog "Piccola" razabiremo, da je načelnik trčanskog biskupskog ordinarijata, mons. Nagl, trčanski biskup, bio ovih dana u posjetil kod Benediktinaca u Daili kod Isole, te je tom prigodom ognjevitio aplaudirao istarskoj himni" tom bojnom poklicu istarskih renegata proti Hrvatom i Slovencem. "Piccolo" se, dukako, zahvaljuje biskupu Naglu na tom, sudjelovanju talijanskim narodnom "entuziasmu", nu mi pitamo kao i trčanski "Edinstvo", kaka se to slaze sa gore iztačnutim načelnim stanovištem prečasnog ordinarijata? "Edinstvo" obećaje još, da će doskora izvestiti o tome, kako biskup Nagl prima Slovence iz Rojava.

Razne primorske vesti.

Listina porotnika za okružni sud u Rovinju. Citamo u talijanskih listovima imenik porotnika, koji su izabrani za buduće porotno zasjedanje kod okružnog suda u Rovinju. Između 36 porotnika i 9 zamjenika nalazimo samo dvoje, za koje znimo, da poznaju hrvatski jezik, dočim su svi ostali talijani ili potajljanici. Takvimi sastavom porotničke liste pokazuju gospoda u Rovinju, koliko im je do toga statlo, da se i našem učvjetku, koga privede novčiću ili nešteću na obuženiku klupu, sudi od putkih sudaca,

koji poznaju i govore njegovim jezikom. U Rovinju — reč bi — da su naši prijatelji zaljubljeni u instituciju sudbenih tumača, pa bilo to i bačvari, koji govore našu hrvatsku. Među nesretnim, koji će doći u predsjedničem zasjedanju na obuženiku klupu, imade na žalost i našega sveta i tim ljudem suditi će muževi, koji ne same do neznaju ni riječ hrvatske, već neimaju ni mrvu ljubavi ili smilovanja do onih nesretnika — jer su drugoga jezika i druge narodnosti. Presvj. g. dvorski savjetnici, mislite li, da je to pravedno i u duhu zakona? (Mičimo se i mi — pa će se morati i oni maknuti. Ugledajmo se u primjer goričkih rodoljuba. Op. slag.)

Vise svedenčike redove primili su slijedeći bogoslovci trčanske i krčke biskupije od goričkoga nadbiskupa, i to gg. Hreščak, Ante, Mandić, Ivan, Mandić Josip, Orlić Ivan i Pernarčić Ante za trčansku biskupiju; gg. Fugosić Grgo, Uravč Aleksa, Fabijanić Ante i Makovčić Ivan za krčku biskupiju.

Za uništenje svinskog kuge. C. k. namjestničto u Trstu prihvati, da je za svinje (krmad), koje budu zaklane mjeseca avgusta radi uništenja svinskog kuge, opredjeljena poprečna cijena, koja je vredila u Trstu mjeseca jula 1903., t. j. K 1-60 za kilogram.

Razni prinosi.

Dražbi sv. Cirila i Metoda za Istru u Opatiji, darovane preko naše uprave: Na svatbi g. Fran Pavelić u Puli sakupljenih K 10. — Kod izleta na Drenovu i to kod veleuč. gosp. prof. Franu Frankoviću sabrano između učiteljstva i gostova K 25-30.

Ukupno danas . . . . . K 35-40

Sveukupno K 409-59

Dražkomu pripremnočnom dražtvu u Pazinu darovane preko naše uprave: Na svatbi g. Fran Pavelić u Puli sakupljenih 10 kruna.

Ukupno danas . . . . . K 32-33

Sveukupno K 332

Za obitelji postradalih žrtava u Banovini pripomješa nasoj upravi:

Na svatbi g. Fran Pavelić u Puli sakupljenih 10 kruna.

Ukupno danas . . . . . K 690-38

Sveukupno . . . . . K 700-33

(U istu svrhu bje izrađeno gosp. Gj. Vučkoviću u Trstu K 50 darovanih od g. F. K., i K 9-10 sabranih od učiteljstva "Il Sole" u Trstu, te dopričeno nadajda: selo Studena kod Klanje K 37-50, E. R. K 20, u Pazinu daljnjih K 20, Grasić Josip K 20.)

Politički pregled.

U Puli, dne 19. augusta 1903.
Austro-Ugarska.

Car i kralj Fran Josip primio je dne 17. o. m. nadvojvodu Franu Ferdinandu na audienciju. Nadvojvoda i priestolonasljednik bje pozvan izjavno iz Konopišta. Posle njega bje primljeni u audienciju predstojnik "Il Sole" u Trstu, te dopričeno nadajda: selo Studena kod Klanje K 37-50, E. R. K 20, u Pazinu daljnjih K 20, Grasić Josip K 20).

Audienciju priestolonasljedniku pripisuju u političkih krogovih veliku važnost. Politički krovovi očekuju nestrpljivo konac križe u madjarskom ministarstvu. Tamo su sada političko-stranački odnosi tako razklmani, da će biti težko naći muža, koji bi preuzeo ostavštinu zloglasnog ministra-predsjednika grofa Khuen.

Kako je poznato zahtjev madjarska oporba posebnu ugarsku vojsku, hoteli im unitisti zajedničku obranbenu moć monarhije. Toj zahtjev našoji svuda u Madjarskoj na življino odobravanje. Do sada su to zahtjevali samo skrajni radikalni živilji, nu sada postaje zahtjev taj sve to više občenitom.

u Primorju dječake njihove osnove, t. j. koje im pomaže, trovali i raznarođivali naš puk u ovih naših krajevih.

Oni djele podpore i štipendije talijanskim mladićem, bogoslovom i kandidatom učiteljstva u tu svrhu i s tom namakom, da budu oni kao svećenici i kao učitelji otuđivali i u crkvi i u skoli naš narod te ga pripravljali za veliku misiju Italiju.

Njihova je dakle svrha nečista i nepoštena, jer njim nije do ugoja katoličkog svećenstva, već do ugoja katoličkih agitatora, u veliko-talijanske svrhe na skudu i propast našega naroda.

Covjek se mora snabivati od čuda, kako mogu talijanski nazovi-katolički listovi preporučivati ili zagovarati te podpore i te štipendije, umjesto da upozore vlastile mladiće na pogibelj, koja prijeti crkvi i vjeri odale, što njim rudišaju novac najljuči dušmanci crkve i vjere u nečiste i nepoštene svrhe.

Ti listovi jesu valjda straslu zaslijeni, te nevide spletke, koju pletu židovi i slobodni zidari njihovim mladićem, ili vide i znaju o čemu se tuj radi, pak ne samo da tomu neprigovaraju, već bar potajice odobravaju i hvala — jer su samo po imenu katolički, a po činu i osvjeđenju ravni židovom i lažliberalcem — njihovim saveznikom u raznarođivanju našega naroda!

Časnomu učiteljstvu!

Učiteljsko društvo „Narodna Prosvjeta“ za Istru na svojoj redovitoj glavnoj skupštini, obdržanoj u Pazinu dne 2. srpnja t. g., prihvatio je u principu predlog g. Širole odnosno na „uzajamno osiguranje učitelja(ica)“ i odabralo poseban odbor, koji ima skrbiti, da se u navedenom postigne cilj.

Pošto pak danomice niču i prijatelji i neprijatelji toj ideji, t. j. ne ideji, nego realiziranju iste, navadajući:

1. Da će biti teško javiti smrt pojedinog učitelja i dostaviti novac bastini.

Da to nije sigurno (solidno) društvo, jer nakon 10—15 godina plaćanje mogao bi pojedinc društva reći, da absolutno ne može više plaćati, čime bi prestao biti član društva, a iza njegove smrти bastinci ne bi primili ništa.

Da bi se moralno osigurali iznos, koji ima primiti bastnik člana, po tome bi se doskočilo prigorovu pod 2., ali istodobno valja zapamtiti, da bi članovi bili obtoreni, kad bi više članova i često puta izstupilo iz društva.

Predpostavlja da se blagajne ne čini, nego moralna obveza, ali osigurana barem djelomice.

4. Ja li bolje, da to društvo bude ograničeno brojem, ili ograničeno na pokrajine, n. p. za Istru jedno, Dalmaciju jedno, Hrvatsku-Slavoniju, Herceg-Bosnu jedno, ili skupno neograničeno?

Silujući bratski pozdrav gg. kolegama Hrvatske, Slavonije, Herceg-Bosne, Dalmacije i Istre, molimo ih da ozbiljno razmisljaju o navedenim točkama i da nam čim skorije priobče svoja mišnja u javnom glasilu ili privatnim putem na predsjedništvo učiteljskog društva „Narodna Prosvjeta“ u Pazinu (Istru).

Dodatak. Tko bi želio pobliže se uputiti u tom predlogu, neka se obrati na gospicu Frančić, učiteljicu u Pazinu (Istru), koja je na učiteljskoj skupštini pročitala svoju ozbiljnu razpravu, tičuću se to važne ustanove.

Pazin, 8. kolovozda 1903.

Odbor.

Danas neznaju ili neće hrvatski.

U svakom broju „Naša Sloga“ ima pritužbu proti carskim oblastima radi za postavljanja, gotovo preziranja hrvatskoga postavili vične kažige. Ja moram pak

jezika u občenju s našim narodom u Istri; a bilo je već više puta istaknuto i dokazano poduprto, da su iste oblasti u stanovito doba inačice postupale. Osobito je prve polovice prosloga vijeka imalo silu isprava, koje pokazuju s jedne strane talijanskim jezikom treba občiti s pukom, u drugoj pokrajini, a drugi tako je razvijaju bio naš jezik već u ono doba.

Godina 1849. želio da tvori Zelenču granicu, jer do onda je njezina bila nužna pomag Hrvata, a kasnije udario se protuhrvatskim putem.

Ali, protivno, dogodilo se s drugim narodima, kojim je ista godina donesla blagoslovljeni preokret.

Evo probijemo jednu tekovu listinu i danas u našem listu, da se vidi kako je onda bilo i kako je sada:

Kneži Lopoglavak!

Tkanje od kaži, u komu ste zamotani, je prislo na svetlo. Ja sam sva pisma, koje ticeju vaše pravde, va Kopre vašemu križevnemu svetihniku rizel, i u Vašemestnik Fabris iz Ročkoga Polja leži u Bižetu u prizoru.

Ako ste vi jedne kaštige vredni, tako su vaši zapečavci deset i sto kaštigi vredni, inu k' podočnosti se povestiv.

Vjeća i takve neznanice: zategni voleće bit prijeti ne s' jedom, lego s' volejšom, samo da budete glas od onog poslušati, koji je prisli, za vas još jednu put opomeni. Svoju krivicu spoznati nije nemato, nego čast. Ako budete nezadovoljni k' podočnosti, tako verujte meni, da će knežija nudi budete vaša dobar sveti i pravčiki sud. Ako pak ustanete u nepobastnosti, tko je knežija vas ne more i ne sme slišati, nego mora pružati niji put pustiti, ina vas žbandižati.

Vi brži golosiši! Vaš poglavare su hodili K. Fabrisu va Ročko Polje, i su tamo za vaši lepi dari otvor od neverova, i od nekontonatne sasak.

To je bila vero, jedna slaba tergovina!

Ta vaš verni muž Fabris ne zna ni steti ni pčati; zato je hodil k' jednom drugom karnjelu, i odat je činil pismo pisati dobroj Kombi va Kegar. Nemške Dekrete od knežije nisu da razumili, i tako su ih morali nepristane naprej poslati. Po tebi kriči puteh na koncu jednog jedna vaša lementa va Kopar, da bi vama dobro Kombi pomogel! Vero pravi pomagad! Ne razumam vaš jezik, a nemškega jednu mervu, iako semu temu krušku nastaviti je: da od knežinskih i gospoških postavali ne razumim više, lego jedena reči na vaših srečah.

Pred stotemi leti je kraljevala va Dunaju jedna Cesarica, koja je kmeta mnogo ljudi.

Koj ima sti nijv ih ne more, sam delati i koj ima milioni podložnih, jih ne more sam slišati. Za to delo je ta Cesarica nad saku knežiju enega kapitana postavila, koj svojemi pomagaci ima u nje imenu tuli, i pravične rasudili prošnje i lemente od kmeta. Knežija vas mora čuti za stiun; vama mora stiun odgovoriti i za stiun rasuditi.

Knežijski kapitan i njegovi pomagači su prisječni služavnici od Cesara i su postavni samo za vaše dobro. Vi pak ste na mesto njih takovi ljudi izbrali, kojé možete platiti, koji za vas ne umeju pravu marnost imati, i koji za tako delo nit nisu postavni. Vi ste ljudi raje imali nego psećnicu; i sada imate otrov u sebi na mesto dobre pšenice, tako, da po goru: kako zvau pameti klatite.

Knežija ima još sada, kako pred stotemi leta pravici i dužnost rasudili pravde med vama i med gospodun. Sada kraljevi jedan preunuk od one Cesarcice va Dunaju, i njegovo govorjenje je „pravici braniti“ i njegova oblast je od Boga.

Kapitan cirkularski u Pazinu ima njegovu oblast od Cesara, i ja sam ovde naneslik od kapitanata.

Uvaki oltrek, vidi, ča je imam ovde delati. Ja moram pravici braniti. Pravica je ovde podložnost, koju vi vašoj Gospozi zatajite. I k' toj podložnosti vas imam nazad peletati. Vi niste nevernici, nego kerstiani i vi znate takaj da poslušnost je bila prva dužnost, a neposlušnost je prvi greh, iuu zvir od svega zla. Vaš duhovni pastir je ovde za vama pred oči postavili vične kažige. Ja moram pak

vama nprvi postaviti vremensne podesje, koje vas čekaju. Znate ča posmeni sticanje od hice i od grana? To posmeni da jedna krasnica pride na kant, ali i na licu. Iz same od odkopljivanja pak se platju dugi gospoški i drugi dužnici. Ako, poda su placeni Gospoški i dužnici, jos će spor ostane, to dobije ta sticanje ali znamenje na ruke, što je imel knežino Branfors, i mora sveva družinom knec i knežinu zapustit, što je zavjetan u veliki još. Jos huje pak se godištem mnoštin knec i kralj Frane Josipa. Ulični rodjendan. Tim povodom obdržavane bijenu stručnu monarhijsku službu Božje, kod kojih se vjerni i odani državljani pomolje za dragocjeno zdravlje cara i kralja. Črte u Palj bijate svetana služba Božja u svetoj crkvi, kojoj prisustvovanju predstojnici svih oblasti. U crkvi vojne mornarice R. D. Marije bijate također svetana služba Božja, na koju koje odjavoraće vojnici caru himnu.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar.

Rodjendan Njeg. Velikomorska car i kralj Frane Josipa. Dne 18. o. mj. proslavio je naš slavno vladajući car i kralj Frane Josip I. svoj 75. rođendan. Tim povodom obdržavane bijenu stručnu monarhijsku službu Božje, kod kojih se vjerni i odani državljani pomolje za dragocjeno zdravlje cara i kralja. Črte u Palj bijate svetana služba Božja u svetoj crkvi, kojoj prisustvovanju predstojnici svih oblasti. U crkvi vojne mornarice R. D. Marije bijate također svetana služba Božja, na koju koje odjavoraće vojnici caru himnu.

Pazinski kotar.

Kraljev kloveča: U tršćanskem, Gornjem susu je njegovo dopunjajući iz Žminjama vreću. Mljutavila pogrdje i kleveta na imenojnjeg župnika večeri g. Blažića, koj je čak u crkvi pogrdio. Talijane iz Kraljevine, koji su oteli izv. Otec drevni Rim i koji da su svojim postupanjem ogorčili život Magopokojenom papi Lavu XIII. Taj pištar, komu inače zveri crkveni kanon, da pozove fanatičkoga popa na red, jer da inače nemogu talijanske (?) običaje u crkvi Sreću, da je Bog dao Koži Kralsak rep!

Glavne slijedilice diktata u Pazinu Dne 31. agusta u 11. sati prije podne vršili će se na c. k. finansijskom nadmetništvu u Kopru našednje razprava za predaju glavnog skidista duhana u Pazinu. Predložili valja pismene ponude. Podrobne vijete nači se može u službenom listu „Osobavatore Triestino“ od dne 4. agusta 1903.

Javni sastanak u Genu kod Žminje, prisadio je „Politicko društvo za Hrvate i Slovence Istra“ dne 28. t. mj. Sastanak bio je dobro posjećen ljudstvom iz blizih i daljnjih selo. Predsjednik je družbeni podpredsjednik dr. Dr. Trinajstić. Govornici su o predstojecim obč. izborima u Žminju dr. Kurelić, Ivan Mogorović-Zabrežan, dr. Červar i Nika Bulković. Govornici bili su, pažljivo i uz obč. edobravanje slusani, te se sastanak obavio u neporemećenom miru i zadovoljstvu.

Veloski kotar:

Iz Veleškog nam piše: Očekana dana bio je na ovdasnjem c. k. kotarskom судu insonovan funkcionariov državnog odvjetništva g. Adolf Justi, posjednik u Opatiji, bivši učitelj na hrvatskoj školi u Mošćenicama. — Služba funkcionara državnog odvjetništva je vrlo važna, napose pak na našem kotarskom sudu, na kojemu se znaju dogoditi razne abnormalnosti: bilo da se u jezikovnom pogledu dava prednost talijanstima, bilo da se dvojaka mjeru upotrebljuje, prema tome dati je dočinjen „nas“ ili „njihov“. Funkcijonar drž. odvjetništva imat će dakle u povrem redu da se za to brine, da se zakon jednako vrši prema svima, i da se pod razpravu nepočinjavaju, košto da sada kojakvuk nepravilnosti i nepodobštine.

G. Adolf Justi poznat je i cjenjen u Opatiji kao kremen-poštenjak, čovjek naobrazen i priljubljen svima, a u svojem srcu goji najtiše hrvatske osjećaje, pa se svih veselimo njegovom imenovanju, jer smo već utvrdili osvijedocen, da će znati svoju dužnost vršiti sdušno i savjestno na zadovoljstvo svojih predstavljivateljika i občinstva i da neće dozvoliti, da se kod razprava gazi hrvatski jezik, košto se je to do suda često činilo.

Franina i Jurina.

Fr. Čuj Jurino, ča biš rekla, kadi su se navadile žmajske krujelje onoliku kulturu?

Jur. Ja, ono će biti latinska, alic barem talijanska kultura.

Fr. Ma vero mi njim ju nezavidjamo!

Jur. Nič za to, ma oni su vero oholi na mju.

Fr. Vero mora bit.

Jur. Si bil sitra na mulu, kada j' prišel Dumina z. mrc?

Fr. Sen bil, sen. Ma je bil sita jaden. Još ga nisen čul onako bljet. Melo da mi ni kalumaj jednu v nos.

Jur. A zač?

Fr. As da su češoske taranteli sve skarpeći zatre, pak da on no more njiš latit.

Jur. A otkada moreju Čezoli kaledav, taranteli „pod Vrutek“ i „pod Sad“?

Fr. A ter znas: od onda, okidaška su polici nositi s Pula resti kapuli i onili dobroh češoskih kolači.

Pereš Rukavčić. Pod tim naslovom citamo u "Riečkom i N. Listu" sledeću viest: G. Josip Mađić iz Rukavca prikazao je dne 2. o. m. prvu sv. misu u Trstu, bratucđu njegov Ivan Mađić dne 5. o. m. na Trstu. Pred takova dva

Lošinjski kotar

Iz Krka nam pišu, da je lamo preminuo bivši odvjetnik dr. Bolmarčič, nakon podudje bolesti a u lijepon starosti. Za vlaste pokojnog - namještajnika, baruna De Prelia i to od g. 1883. bijaše izabrao isto nekojim gorke nanopene. Elju

benom-lista primorske vlade otvoren je natječaj za novu ljekarnu, koja se ima otvoriti u Lovraku.

Molitelji za tu ljeckarnu valja da do-
kažu svoju dobu, — austrijsko podaničtvo,
na kojem su svečinidili u Austriji svrštali
nauke; dosadašnje djelovanje u javnih
ljeckarnama; smjeće zemaljekih jezika i dno-
kaz o posjedu potrebljive glavnice. Molbe
valja učiniti na e: k: kotarsko poglavarstvo
u Voloskom u roku od 4 ceduna.

Ovo će biti do mala treća ljekarna u našoj Liburniji; jedna je naime u Vodnjanu, druga u Opatiji a treća dolazi u Lovran. Prve dve jesu vlastničtvu Talijana pak sam znatiželjoi, koje li im vlasti i treći podielić.

Kako je? Riga nam iz Marlingača

Koparski kotar: Kako to? Pisu nam iz Martinskega na coklu Cresa: Težko je opisati goleme

Sa bezetskeg kraza pišu nam. 12. na otoku Cresu: lezko je opisati golemi iade, pod kojima skupava naš bledni narod.

o. mj. Javljamo Vam se ponešto kasno, ali diržimo, da je bolje i kasno, nego li nikada.

Prosloga mjeseca i to 21. jula pobjetio je naš Kras kotarski poglavac, na mjestnički savjetnik g. Adolf Schallenhauser pl.-Ney. Došao je vikom na Počekaj, a

— odale kneuo je put našeg Bresta, gdje ga je narod dočekao gruvanjem mužara. Na kućah vijale se trobojnice i carske zastave. Dočekao ga je tuj mjestni župan i župe-upravitelj g. Zorko Klan, koji je g. gostu pozdravio u ime puka. Tuj je g. savjetnik pregleđao crkvu, pak cestu, koja vodi iz Istre u Kranjsku preko Bresta, Dana, Vodicah itd. i koja se nalazi u vrlo lošem stanju. Morao se je tuj i sam osviedocići kako su opravdane pritužbe mnogobrojno podnešene proti našem cestovnom odboru, naspore proti njegovom predsjedniku dru. Sandrinu,

djaka — prvih iz ovih krajeva — koji su u svoje vremе odlučno branili njegove prava i neustroasivo ustajali proti svakom kojih bi bude htio, da pogazi ta sveta prava. Ovo-dobre razumiju neprijateljske naše oblasti, jer naziru u ovo par djaka svoje buduće neprijatele. Zato nastoje, da nas bledni narod liše i ove njegove nadje; to tim, što njegovim djacima ne samo da odbijaju molbe za podršku, na koju imaju potpuno pravo, već povraćaju iste, uz neumjestne opazke, koje se drugačije ne daču tumačiti, već kao očite demonstracije. Evako :

Iz Bresta krenuo je g. savjetnik put Dana, gdje je ostao i morao ostati prese nećen, jer ga dočekao pod slavolukom i sa zastavama župani iz Trstenika, Kle nosića, Podgorja, Jelovica itd. a uz njih mnogošto puka.

"Mjeseca marta o.g. podstarije, Slav noj Junli" molbu za novčanu podrštu du naša djaka: jedan, koji polazi učiteljicu u Arbanasima, drugi, koji polazi isto Kopru i k tomu još trojica drugih hrvatskih pitomaca na istom učiteljistvu. Molbu

Pod slavolukom pozdravio je gosp. savjetnika občinski savjetnik i župan sela Dane g. Mate Sanković nazvav mu dobrodošlicu u ime zapušćene Ćićarije, napose u ime svog sela, koje je obkoljeno golimi i kamenitimi glavicama.

Nakon pregledanja crkve, koja se sada popravlja, bio je kod župana Sankovića objed, komu prisustvovalu osim g. gosta gg. svećenici Dolžan, župnik iz Vodica i Klan iz Bregla te domaći privaci. Za objeda zahvalio se je g. savjetnik narodu nica jednoga od naših djaka bila je k tomu popraćena prepričkom gosp. načelnika Cresu. Slavna Junta tako nije valjda htjela uvažiti preporuke rečenog gospodina, nego je povratila neuslijedane molbenice svojih potroci molištju sa opazak. Si restituise la supplica per mancanza di fondi all' uopo.

Onomu pak, koji polazi učiteljiste Arbanasima podrbrala je debelim modrim potezom slijedeće riječi u molbenici: „fra quanta l'Istituto magistrale croato i Borgo Erizzo“.

objetu zahvaljuje se g. predsjednik naroda za doček, a domaćim za pozdrav te mu odvrati nazdravicom. Ovaj se zahvali u imu svoje i u ime svoga puka te mu preporuči ovaj dobri ali silno zanemareni marod.

U 4 sati počinje raspis krovu u sa-

Djelo LVI/20.

Hrvatskim se djacima povraćaju monarhici sa opazkom, da slavna Junta osku dieva sredstvima, dok su se pitomcima falijanskog odiela na učiteljistvu u Koprivnici ne samo uvažile molbe i dodjeliše mastne

U 4 sata posjećuje podne krenut g. savjetnik iz Dana preko Jelovica na kolo-dvor u Podgorje, da putem pregleda kraj, kojim bi se imalo graditi novu cestu, koja bi imala vezati cestu Jurdani-Podgorje-Dolina-Trst. Pratio ga je g. Šarković le-potnik u Podgorje.

vidjenju osobe iz Podgorja i Jelovica.
Težko nam je bilo pribrojiti gornji
dopis, jer nepojnimč, kako je mogao onaj
u istuu dobiti narod paliti mužare, da
slavoluke, vijali zastave i gostiti činovnika
koji nije nikada ništa koristna učinio za
one zapustene krajeve. Vjerujemo g. do-
pismiku, da je morao ostati g. Schaffen-
hauer vrlo presećen radi onako sjajnog
dočeka i da je sam sebe zapitao: zašto
me ovaj ubog narod časti i slavi? Nasi

First

dopis, jer ne pojmimo, kako je mogao onaj u istuu dobroj narod paliti mužare, dizati slavoluke, vijali zastave i gospiti činovnika, koji nije nikada nista koristna učinje za one zapuštene krajeve. Vjerujemo g. dopisniku, da je morao ostati g. Schaffenhauer vrlo preosećen radi onako sjajnog dočeka i da je sam sebe zapitao: zasto me ovaj ubogi narod časti i slavi? Nasi

treći odio brodovi „Tiger“, „Magnet“ i „Meteor“. Osim ovih brodova vojne mornarice imade i 15 torpednjača. Ovo brodovlje nalazi se pod zapovjedništvom kontreadmirała g. Kneislera pl. Maixdorfa. Ukrccano je na tomu brodovlju ukupno 3409 osobe. Brodovlje carske mornarice dolazi svake godine prigodom carevog imjedanja u Trst, nu u ovolikom broju nevjedamo se, da bi bilo već odavna onoj luci. Taj neobično mnogobrojni posjet brodovlja tumači se na različite načine. Jedni kažu, da je to čitava jedna eskadra i to takozvana ljetna eskadra sa sastojecu iz triju odjela, za obrazovanjem brojem torpednjača. Take eskadre da se objećno neće pojaviti već da kreću zajednički u jedan koji poznaju i govore njegovim jezikom. U Rovinju — reč bi — da su nasi prijatelji zaljubljeni u instituciju sudbenih tumača, pa bilo to i bačvari, koji govore za silu hrvatski. Među nesretnici, koji će doći u predstojećem zasjedanju na obnoveničku klubu, imade na žalost i našega sveta i tim ljudem suditi će mnjevi, koji ne samo da neznaju ni riječ hrvatske, već neimaju ni mrvu ljubavi ili smilovanja do onih nesretnika — jer su drugoga jezika i druge narodnosti. Presv. g. dvoraki savjetnici, mislite li, da je to pravedno i u duhu zakona? (Mićimo se i mi — pa će se morati i oni maknuti. Ugledajmo se u prijatelj goričkih rodoljuba. Op. slag.)

slijedeti bogoslovci trčanske i krčke biskupije od goričkoga nadbiskupa, i to: gg. Hrešćak Ante, Mandić Ivan, Mandić Josip, Orlić Ivan i Pernarović Ante za trčanskog biskupiju, gg. Fugošić Grigor, Uračić Aleksa, Fabijanović Ante i Mrakovčić Ivan za krčku biskupiju.

Za unutarnje svinjske kuge. C. k.

slaviti tu svakogodisnju svečanost.
Još pred 10—15 godinama slavilo se namjestništvo u Trstu priobčje, da je za svinje (krnadj), koje budu žaklani mjesecagusta radi uništenja svinjske kuge, opredijeljena poprečna ciena, koja je vredila u Trstu mjeseca julija 1903., t. j. K 160 za kilogram.

Razni prinosi.
Dražbil sv. Cirila i Metoda za Istru
u Opaljiju darovaće preko naše uprave
Na svatbi g. Fran Pavelić u Puli sakup
ljenih K 10. — Kod izleta na Drenovac
i to kod veleruč. gosp. prof. Franu Franko
vitu sazbrano između učiteljstva i gostova
K 25.30.
Ukupno danas . . . . . K 35.36
Na račun ove godine izkazano 374.2

Židov — dobrotvor „Lege Nazionale". Tršćanski talijanski listovi izvještaju da je poznati židovski dobrotvor David Besso podario svetu od 500 kruna kako podržati onim talijanskim mlađićem iz Primorja, koji se posvećuje učiteljstvu i koji polaze talijansku učiteljsku školu u Roveretu. Ovo nam je novi dokaz kako podržiti Židovi i slobodni židari putem društva „Legi Nazionale" talijansko svećenstvo i učiteljstvo u naših južnih stranah. Pa zar daju te podpore iz ljubavi do kôlova svećenstva i učiteljstva?	Sveukupno K 4095
Djačkomu pripomognoma družtvu u Pazinu darovane preko naše uprave.	Djačkomu pripomognoma družtvu
Na svatbi g. Fran Pavelić u Puli skupljeno 10 kruna.	Na svatbi g. Fran Pavelić u Puli skupljeno 10 kruna.
Ukupno danas . . . . . K 10-	Ukupno danas . . . . . K 10-
Na račun ove god. izkazani 322	Na račun ove god. izkazani 322
	Sveukupno K 332
Za obiteli postradalih Žrtava Banovini pripoštase našoj upravi:	Za obiteli postradalih Žrtava Banovini pripoštase našoj upravi:
Na svatbi g. Fran Pavelić u Puli sa kupljenoj 10 kruna.	Na svatbi g. Fran Pavelić u Puli sa kupljenoj 10 kruna.
Ukupno danas . . . . . K 10-	Ukupno danas . . . . . K 10-
U broju 32. izkazano . . . . . K 690-3	U broju 32. izkazano . . . . . K 690-3

Politika u crkvi. Ovih dana doniela je tršćanska „Edinstvo“ pod gorajim náslom slijedeću zanimivu vist: „Nadelno stanovnišće sadarju ere u tršćanskom biskupskom ordinarijalu jest narodno to, da crkva i rjezini organi imandu izbjegavati sve, što nas sjeća na narodne i političke
Sveukupno... K 706-3.
(U istu svrhu bje izručeno gosp. G. Vučkoviću u Trstu K 50 darovanog od g.
F. K., i K 9-10 sabranih od uređništva lista „Il Sole“ u Trstu, te doprinešenog nadalje: selo Studena kod Klane K 3750
E. R. K 20, u Pazinu daljojih K 20
Grasica Josia K 20.)

Politicki pregled

U Pali, dne 19. augusta 1903
Anstro-Ukarska

Car i kralj Fran Josip primio je dne
7. o. m. nadvojvodu Frana Ferdinanda
na audienciju. Nadvojvoda i prieslonos-
jednik bijaše pozvan izravno iz Konopišta.
Posle njega bijahu primljeni i u audienciju
predstojnik glavnoga štopa Beck, ratni
ministar Pittreich, ministar - predsjednik
dr. Koerber, pak pojavio se predstojnik glav-
noga štopa. Ove audiencije dovode u savez
u krizom, koja vlada u Mađarskoj te
obudjuje veliku napetost.

Audienciji priestolonasljednika pripisuju u političkim krugovima veliku važnost.

Politički krugovi očekuju nestrpljivo
onac krize u mađarskom ministarstvu.
Famo su sada političko-stranački odnosači
razklismani, da će biti težko naći
muža, koji bi preuzeo ostavštinu zloglasnog
ministra-predsjednika grofa Kluena.

Kako je poznato zahtjeva madjarska porba posebnu ugarsku vojsku, hoteći im unišiti zajedničku obranbenu moć monarhije. Taj zahtjev naišao svuda u madjarskoj na življeno odobravanje. Do tada su to zahtjevali samo skrajni radikalni živilji, nu sada postoje zahtjevi taj da se to više obćenitim.

Isli vladini listovi pišu, da kad bi vlada razpustila sabor, da bi došlo na trag više zastupnika, nego li ih je sada, koji bi zapirali na svoj program: hoćemo sa mostalnu mađarsku vojsku.

Iz puni li se taj zahtjev objestnih Mađara, tada se može reći, da je odzvano dvojizmu, koji je toli pogubonosan za sve nemjemačke i nemadžurske narode monarhije.

U pitanju nagodbe između Austrije i Ugarske podnjeti će — kako pišu bečki listovi — ovih dana ministar-predsjednik dr. Koerber i ministar izvanjskih posala grof Goluchowski caru i kralju izvještaj. Do njih je — kažu rečeni listovi — da napuste već jednom sustav kukavštine, da ostohode Austrije iz podaničtva, u koje je dospijela usjed svoje vlastite militaričnosti i uslijed svoga preteranoga respekta pred ukočenim državopopravnim formulama. Ako hoće Mađari osobni savez, neka se na to pristane, ali odmali.

U Austriji se spremaju dakle odpor proti prekmjernim zahtjevom Mađara. Čuje se da će, da su već započeli medju vodjima lievice i desnice pregovori, koji se tiču stanovišta, što se imenjuje prema nagodi za slučaj, da budu na šetu zajednice, dane Ugarskoj narodne povlaštice. Pregovori ti su do sada još neobvezatna značaja, ali toliko se može već sada reći, da se radi oko osnutka parlementarne skupine izvan sadašnjih stranaka. Ta skupina bi se imala obvezati, da će složno odlučiti sveukupne nagodbe osnove u slučaju, da budu Mađaram obvezane povlastice. U toj skupini sudjelovati će po svoj prilici i poljski klub. U ostalom već se računa s tim, da će u slučaju vojnih povlastica, koje slabe jedinstvo vojske sada ili u budućnosti, biti već novom ministarstvu uzkraćena nagoda.

* * *

U Hrvatskoj imaju se obavili tečajem ovoga mjeseca naknadni izbori u zlatarskom i daruvarskom kotaru. Oporbeni listovi tuže se već sada na nasilno i nezakonito postupanje vladinih krugova te pozivaju novoga bana, da održi zadunu riet, da će naime zakonito vladati.

Jedne zagrebačke novine pišu, da se čuje, da kani vlada razpustili sadašnji sabor i raspisati nove izbore. Suvršan bi bio ~~da razrast~~, ako vlada nemisli provesti izbore slobodnom voljom izbornika i ako ima kod izbora vrednost njezina volje, ni posto pako prave izbornika.

Crna Gora.

Austrijska je vlada odbila po drugi put molbu glasovitoga Vojnovića i Kneževića — da mogu i nadalje služiti u Crnoj Gori, i to prvi kao ministar pravosudja a drugi kao predstojnik u istom ministarstvu.

Nemjemačke novine pišu, da kani nemjemačku vlada ustrojiti svoje poslanstvo na Cetinju. Do sada je bila jedina Nemjemačka bez svoga zastupnika u Crnoj Gori.

Francuzka vlada posivila je uvoznu pristojbu na drobnu stoku od 15 trana na 25 tr. po sto kilograma. Posto su do sada Crnogorci izvazali dosta svoje stoke u Francuzku zbog previške carine u Austriji, biti će im ova odredba francuzke vlade od velike stote.

Srbija.

Iz Biograda pišu, da se ministarska kriza nenužno sretno rješili. Sadašnji ministar-predsjednik Avakumović nastoji skloniti svoje drugove, da ostanu na svojim mjestima što mu je djelomično pošlo za rukom. Od starijih ministarala ostalo ih pet, a novi su sledili: Jovanović, Ruzić, Branković i Salasović.

Bugarska:

Ono što se je davno predviđalo, konično se dogodilo u Makedoniji. Ustanak, što ga je diplomacija prošloga proljeća zaprijećila, zahvatilo je sada široko područje. Turska vlada svršuje krivnju zbog ustanaka u Makedoniji na bugarsku vladu, kojoj da podupire ustaše novcem i oružjem.

Udovica umorenoga ruskoga konzula Roskovskoga odgovorila je ruskom ministru izvanjskih posala grofu Lambsdorfu, da bi uvrđili usponom svoga supruga, kad bi primila kao odštetu za svoga supruga ponudjeni njeni turski novac.

Najnovije vesti o sukobu ustaša sa turskim četama u pobunjenoj krajevit glase: Na Željezničkoj pruzi od Skoplja u Solun između postaja Zelenikovo i Čaprija kod kilometra 200 izveden je dinamitski atentat. Komad tračnice prošao je vagón i usmrtio dva vojnika. Kod kilometra 214 nadjena je priprava za dinamitsku eksploziju. Pri tom je jedan vojnik usmrćen. Usled toga obustavljen je daljni prevoz vojske iz Skoplja. U okrušju, što se između turskih četa i ustaša zbio 11. kolovoza kod Gumanjada u solunskom vilajetu, ustaše su, kako se tvrdi, bacali dinamitske bombe. Detonacija čula se još na 15 kilometara daljnje.

Razne vesti.

Opet hrvatska krv protekla radi mađarskih zastava. Kako javljuju hrvatske novine došlo je dne 18. t. m. ponovo do sukoba na zapresičkom kolodvoru radi mađarskih krpeljina. Na zapovijed mađarskog ministra trgovine bje izvešena uz hrvatsku i magjarsku zastava na kolodvoru u Zaprešiću. To je uzruljalo, takođe rođoljubno pučanstvo u tolikoj mjeri, da je u velikom broju naskočilo kolodvor te skinulo magjarsku zastavu. Nadošli žandari su opet stričljali te ubili tri osobe, a mnogo njih ranili! Dobro je počela era Pejacevici.

Saziv zomaljskih sabora. Iz pouzdane izvora doznaјemo, da je bila središnja vlada upozorila predstojnike zemaljskih oblasti, da bi mogli biti sazvani zemaljski sabor u drugoj polovici tekućeg mjeseca. Iz bečkih listova doznaјemo, pako, da se biti sazvani mjeseca septembra: oni sabori, onila pokrajina, koje su nedavno uslijed velikih poplava pretprilepe velike stote, pak da uzmognu zemaljska zastupstva vičati o odsteti i podpori, koju se ima dati oštećenim.

Gospodarska Svosa za Istru, registrana zadruga na ograničeno jamčenje u Puli.

I.

Platili su nadalje pristupnicu i jedan zadružni dio: Malošinjsko družtvo za štednju i zajmove u Malom Lošinju; Velošinjsko družtvo za štednju i zajmove u Velom Lošinju.

Listrica uredništva i uprave.

G. Jedan narodnjak: Stiglo u redu; preporučamo se! — Gosp. P. R. u K. Pitate nas, što je to „Mrzli tuš“. Odgovoriti ćemo Vam čim prije. — Veleč. g. plovjan Mužina: Vašu poslanicu prof. Milčetiću pripravni smo tiskati kao prilog oko nam materijalni trošak pokrijete. —

Jozo Janičević Pula: Naš glavni suradnik u Trstu pripozao nam Vaš njeni naslovjeni list. Jer Vas nepoznamo tko i što ste, izvolite se oglasiti u našem uredništvu ovdje. — Gosp. P. P. O. Murter. Odgovor na Vaše pitanje naći ćeće u poslednjem broju našega lista. Da ste nam zdravo!

Dopisnica uprave.

Uma preplatne pripošla do 19. kolovoza t. g., i to:

Do 31. decembra 1903.

Šepić Josip, Mrkopalj, Finderle Jakov, Zamet. Sirotić Dinko, Polje-Sovinjak. Skopinić Jerolim, Mali Lošinj.

Predstojeci izkaz o primitku preplata, neka služi kao potvrda primitka. Slučajne netočnosti ili nesporazumjeljenja neka se objave upravi u roku osam dana.

Uprrava „Naše Sloge“.

Filijska

C. K. priv. arst. kreditnoga zavoda

za trgovinu i obrt u Trstu

prim: Uplate u krunama proti besima blagajne domaćelj:

za predobjavom, od 4. dana po 2%

" " 3%

prati plimama za izplatu na imo:

za predobjavom od 4. dana po 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%

" " 2%